

Tillväxt och samhällsbyggnad
Bengt Skagersjö
Tfn direkt 08-452 79 64
bengt.skagersjo@skl.se

Plankorsnings-OLA, avsiktsförklaring från Sveriges Kommuner och Landsting

Objektiva fakta

Järnvägs korsningar i plan i tätort

Roslagsbanan och Saltsjöbanan i Stockholm har 56 respektive 11 plankorsningar, dock inte alla inom tätort.

Tunnelbanan i Stockholm saknar plankorsningar.

Spårvägar för kommersiell trafik finns idag i Stockholm, Göteborg, Norrköping och Lidingö. Den sammanlagda längden av dessa spårvägar har inte redovisats i O-skedet. I Göteborg finns 166 km spårvagnsspår motsvarande 83 km spårvägbana. Av dessa är ca 35 km s.k. gatuspår med mycket stort antal plankorsningar med övrig trafik.

Kommuner som spårinfrastrukturförvaltare

Det finns åtskilliga hamn-, industristam- och industrispår i landet som ägs av kommuner. Ca 100 kommuner står som infrastrukturförvaltare enligt järnvägslagen. De är därmed ansvariga för skötsel och underhåll av sina anläggningar. De största ägarna är Stockholm, Göteborg, Helsingborg, Malmö och Västerås. Antalet plankorsningar är okänt. Spår inom hamn- och industriområden ligger dessutom ofta i asfaltytor där det är svårt att identifiera korsningspunkter.

Avsiktsförklaringar

Sveriges Kommuner och Landsting avser att även fortsättningsvis arbeta för en säkrare trafikmiljö på det kommunala väg- och gatunätet. Förbundens fokus kommer vad avser plankorsningar mellan gatu- och spårtrafik att ligga på dels utformningen av gatumiljön dels på skydd och regler för passage av spårområden.

Förbunden avser att medverka i följande aktiviteter och verksamheter avseende plankorsningar.

Sveriges Kommuner och Landsting
118 82 Stockholm, Besök: Hornsgatan 20
Tfn: växel 08-452 70 00, Fax: 08-452 70 50
info@skl.se, www.skl.se

Utformning av bomkorsningar i komplicerade tätortsmiljöer – VGU

Sveriges Kommuner och Landsting har 2004 tillsammans med Vägverket givit ut nya planeringshjälpmedel "Vägar och gators utformning" (VGU) i en Utgåva I. VGU ersätter tidigare planeringsråd för väg – och gatuutformning. VGU skall vara ett levande dokument och successivt uppdateras och kompletteras. En Utgåva II av VGU kommer eventuellt att ges ut under 2007. Vidareutvecklingen av VGU bör omfatta utformning av bomkorsningar i komplicerade tätortsmiljöer och med bristande utrymme.

Vägverket är huvudman för VGU i samverkan med Sveriges Kommuner och Landsting. Banverket bör medverka i vidareutvecklingen i denna del.

Lagar och förordningar – övergångsställen i plan med spårväg

Spårväg på s.k. gatuspår har ett stort antal plankorsningar för övrig trafik. I de stora korsningarna sker regleringen med vägtrafiks signaler. Fotgängarsignaler innebär särskilda problem. Ett markerat övergångsställe har juridisk betydelse endast över den del av gatan som berör biltrafik. Vid korsningen med spåren, t.ex. i mitten av gatan, kan inte övergångsmarkeringen, som lyder under Vägmärkesförordningen (VMF), ta över järnvägslagens som ger spårburen trafik företräde. Som ytterligare komplikation kan busstrafik förekomma inom spårområdet.

Sveriges Kommuner och Landsting anser att en juridiskt tydlig och pedagogiskt riktig utformning för både fotgängare och spårvagnsförare av bl.a. Vägmärkesförordningen och Järnvägslagen är angelägen.

Vägverket är huvudman för VMF. Banverket, SL, övriga spårvägskommuner och SKL är berörda intressenter.

Ny typ av vägskydd för spårvägstrafik - spårvägsskydd

Regelverken är olika för spårvägs- och järnvägstrafik. Spårvägstrafik sker på vägtrafikens villkor. Det finns idag inte något plankorsningsskydd speciellt avsett för spårväg. Det finns dock efterfrågan från flera kommuner om utveckling av ett sådant skydd. Sådana anläggningar finns på olika håll i Europa, men är inte godkända av svenska myndigheter. SL har med stöd av Sveriges Kommuner och Landsting hemställt om Banverkets och Vägverkets initiativ till att tekniska lösningar, regelverk, trafikantbeteende, attityder m.m. analyseras i avsikt att utveckla ett spårvägsskydd som kan godkännas för användning i Sverige.

Banverket, Vägverket, SL samt Sveriges Kommuner och Landsting är berörda aktörer.

Gångpassage över lågtrafikerade stationsområden

Sveriges Kommuner och Landsting avser att verka för att en översyn kommer till stånd avseende de regler som tillämpas för korsning i plan mellan gångtrafikanter och järnvägstrafik på lågtrafikerade stationsområden, där planskilda korsningar är oproportionerligt dyra och omväg via annan planskild korsningsmöjlighet är oproportionerligt lång. Banverkets regelverk för gångpassage över lågtrafikerade stationsområden behöver ses över och diskuteras från säkerhets och från samhällsbyggnadssynpunkt.

Banverket samt Sveriges Kommuner och Landsting är berörda aktörer.